

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1019169/11

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב הראשי לישראל הרב דוד ברוך לאו – נשיא, הרב אליעזר איגרא, הרב א' אהרן כץ

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד תמר רובין)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ניסן קזיוף, עו"ד שלמה מצגר ועו"ד ג'רמי שטרן)

הנדון: מזונות ילדים בעלי צרכים מיוחדים הזכאים לקצבת נכות ולאחר גיל שמונה-עשרה

החלטה

לבית הדין הוגשה בקשה לחיוב האב במזונות ילדיו. האב תחילה שלח כתב הגנה, אך לא הופיע לדיון.

ביום ח' בטבת תשע"ט (16.12.2018) נתן בית דיננו החלטה שהתייחסה גם לטיעוני האב, ובה נאמר בין השאר:

אשר על כן, בית הדין פוסק שבקשת האם מתקבלת והאב חייב במזונות הילדים, כדרישתה, דהיינו:

האב ישלם את מזונות הבת עד שתסיים את השירות הלאומי בסך חודשי של 500 ש"ח. כן ישלם האב את מזונות הבנים בסך חודשי של 2,000 ש"ח עד הגיעם לגיל שמונה-עשרה.

הסכומים כוללים מזונות ומדור, יהיו צמודים למדד ויעודכנו כל שלושה חודשים החל ב-1.1.2019.

בנימוקי החלטה זו הסתמכנו בין שאר הנימוקים על הקביעה שהמקום העדיף לחינוכם של הילדים ולקבלת הטיפול המיוחד שלו הם זקוקים נמצא בארץ ישראל, וכלשון ההחלטה:

לאור הסכם הגירושין של הצדדים, שכעבור שנה מהמועד אם יהיה עיכוב במתן פסק דין יהיה בית הדין הגדול המוסמך לדון בנושא, דן בית הדין הגדול בתביעת המזונות.

יודגש עוד: בפסק בית הדין בלונדון נאמר במפורש שאין אפשרות להעניק לילדים באנגליה את החינוך הדרוש לילדים, ונוסיף את מילותיו של בית הדין: "נחה דעתנו כי מתן חינוך לצרכים מיוחדים במגזר החרדי בישראל עדיף בהרבה על כל דבר דומה בבריטניה."

עוד הוסיף בית הדין כי אם המוסדות שייבחרו על ידי האם לא ייראו לאב נקבעו שלושה רבנים מכובדים שיקבעו את המוסדות ואם מתאימים הם לתפיסת העולם הדתית של האב. גם כעת אין מניעה מהאב לפנות לוועדה מכובדת זו, אך לא עלה על דעת בית הדין לקבוע מגורים לילדים בארצות הברית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אומנם כיוון שהדיון היה בהעדרו של האב, החליט בית הדין ב"ב באדר א' תשע"ט (17.2.2019):

האב לא הופיע לדיון ואף לא שלח מיופה כוח. בית הדין ישקול קיום דיון נוסף אם יהיה האב מוכן להתחייב כי ישלם את הוצאות הצד השני בהתאם לשיקול דעת בית הדין.

בא כוח האב יעדכן את בית הדין אם ברצונו בקיום דיון.

לאחר שבא כוח האב עדכן את בית הדין על רצונו בדיון נוסף, נערך ביום כ"ד באולול תשע"ט (24.9.2019) דיון בהשתתפות שני הצדדים ובאי כוחם.

טענות האב

בדיון טענו האב ובאי כוחו כמה טענות שלא לחייבו במזונות ילדיו: ראשית, משום שהילדים זכאים לקצבת נכות וסביר שהם מקבלים אותה, ובשל כך הרי הם כמי שיש להם נכסים ויכולת להתפרנס בעצמם, וכיוון שעברו את גיל שש וחיוכם רק מדין צדקה – אין האב חייב לתת להם מזונות; בנוסף, הילדים נמצאים במסגרות חינוך המספקות להם את כל צורכם, ולכן יתרת הקצבה הניתנת לאם מספיקה לשמש להם לכל צרכיהם. לגבי הבת נטען כי היא לא גרה אצל האם; היא למעלה מגיל שמונה-עשרה, ונדיר שמחייבים מזונות בגיל זה, והיא כנראה גם מקבלת קצבה לעצמה.

טענה נוספת שנטענה היא שעצם הקביעה כי הילדים יהיו אצל האם היא שגויה וכי הם "נרצחים אצלה", ולכן לפני המזונות יש לדון במשמורת. "אני לא מעלה טענה זו כדי לפטור אותו ממזונות, הטענה הראשונה מספקת, הוא רוצה לדאוג לילדים" – אמר בא כוחו. לטענתו הוא רוצה במשמורת על הילדים ולהביאם לארצות הברית, מקום מגוריו.

לגבי הבת נטען עוד כי היא מנוכרת לאב ואינה מוכנה לשמור על קשר עימו.

האב, נאמר, מוכן לממן בדיקה של הילדים.

טענות האם

טענות האם בדיון היו: קצבאות הנכות אינן נכסים או הכנסה של ילד, הן אינן ניתנות למימון הצרכים הבסיסיים של הילד כמו ביגוד, אוכל, ספרים, נסיעות והוצאות בסיסיות נוספות, אלא למימון טיפולים נוספים של פסיכולוגים, רופאים, תרופות והוצאות נוספות שיש לילד נכה.

לשאלת בית הדין אם יש לה הוכחות להוצאות נוספות ענתה כי חובת ההוכחה על גובה ההוצאות הבסיסיות והקצבאות אינה על האם משום שהקצבאות ניתנות רק לאחר 'מסע' בוועדות הביטוח הלאומי הבודקות היטב את הנכויות והמצב הכלכלי, הן ניתנות לסייע לטיפול בנכות מעבר ממה שההורים אמורים לשלם בעבור הילד ללא הנכות.

את המשמורת והטיפול נתן בית הדין באנגליה לאם לאחר שהוכח לבית הדין כי האב לא שיתף פעולה בטיפול בילדים בשל בעיותיו ופגע בבת – פגיעה שבגללה היא פוחדת ממנו וצריכה טיפול נוסף.

המסגרת של השירות הלאומי של הבת היא מסגרת טיפולית של כמה בנות עם אוטיזם דומה, היא עוזרת במעון של ילדים אחרי הצהרים וקשה לה מאוד לחפש עבודה. לפי הוראות העובדים הסוציאליים שמונים אחוזים מקצבתה משולמים למוסד המחזיק אותה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

התשלום לילדים הוא בעבור הוצאות שגם אינן משולמות על ידי קופות החולים.

דיון והכרעה

בית הדין קרא את כתבי התביעה וההגנה ושמע את הצדדים, והוא מחליט לאשר את ההחלטה הראשונה ולהשאיר את חיוב המזונות שנקבע בהחלטה, שאינו גבוה לפי המקובל, על כנו, אלא אם כן תינתן בעתיד החלטה לשינוי המשמורת.

בית הדין קובע כי מדובר בילדים בעלי צרכים מיוחדים שאין להם נכסים או הכנסות כלשהן, וכי הוצאותיהם של ההורים המטפלים בהם גדולות בדרך כלל בהרבה מהקצבאות הניתנות להם בעבורם. את הקצבאות נותנת המדינה אחרי ההנחה כי את הוצאות האחזקה הבסיסיות המגיעות לכל ילד משלמים ההורים והקצבה נועדה רק להוצאות שמעבר לקיום הבסיסי. דגש נוסף יש לתת על הקושי הנוסף כשמדובר בהורה יחידני המטפל בילדים, שיש לו הוצאות נוספות בטיפולם – גם בהשגחה עליהם וגם בליווי שלהם לכל מקום נצרך כמו טיפולים וקניות שונות. במקרה זה הילדים גם נמצאים במעקב העובדים הסוציאליים הקובעים גם הם כמה מתוך הקצבה ישולם למסגרות וכמה אמור להישאר להורה בעבור הטיפול בילדים. ומודגש: קצבאות הנכות של הילדים אינן ניתנות בהתניה ואינן קשורות כלל וכלל לחובת המזונות!

חובת האב לדאוג לילדיו עד שיגדלו כבר נתייסדה לאורך הדורות מן התקנות השונות וכבר בעת הדיון העיר בית הדין שיש אומרים שהיא מדינא, ואין כאן מקום להאריך בזה. חובה זו נוגעת גם לעניין המזונות וגם לכל מחסורם של הילדים מבחינה בריאותית, ובמקרה של ילדים כאלה הטיפול והמסגרות שהם זקוקים להם הם בגדר הצורך, הנכון והמתאים.

אך במקרה זה, שמדובר בילדים חולניים ו'מיוחדים' שאינם יכולים לדאוג לעצמם, הרי חובה זו קיימת ביתר שאת – עיין בזה בדברי הדרישה (אבן העזר סימן עא) שהובאו בבית שמואל (שם ס"ק ג) ובמובא באוצר הפוסקים (סימן עא סעיף א אות יב) מספר דינא דחיי שלמד כן מהגהות מרדכי ועוד. זו הסיבה שבית הדין ראה לנכון לקבוע מזונות במקרה זה גם בעבור הילדה הגדולה, שאף שחיוב כזה נדיר (נדיר אבל קיים), מכל מקום ילדה כזו שאינה מסוגלת לדאוג לעצמה אלא רק בתמיכת ההורים והמסגרת ביחד הרי היא כילדה קטנה שאינה מסוגלת לדאוג לצרכיה.

טענות האב על טובת הילדים והעברת המשמורת אליו אל מול דעתו על הטיפול שמוענק להם על ידי האם אינן חלק מן הדיון בתיק זה, אך נאמר בקצרה כי לא זו התמונה העולה מדיווחי רשויות הרווחה. אם האב רוצה להביא ראיות לטענותיו ולשנות את המשמורת עליו להגיש תביעה לבית הדין האזורי בתיק משמורת ילדים, ואם תשתנה ההחלטה – תשתנה גם החלטת מזונות זו.

סוף דבר, הרינו מאשרים את ההחלטה הקודמת:

האב ישלם את מזונות הבת עד שתסיים את השירות הלאומי בסך חודשי של 500 ש"ח. כן ישלם האב את מזונות הבנים בסך חודשי של 2,000 ש"ח עד הגיעם לגיל שמונה-עשרה.

הסכומים כוללים מזונות ומדור, יהיו צמודים למדד ויעודכנו כל שלושה חודשים החל ב-1.1.2019.

ההחלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים.

ניתן ביום י"ג במרחשוון התש"ף (11.11.2019).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הרב א' אהרן כץ

הרב אליעזר איגרא

הרב דוד ברוך לאו – נשיא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה